OKUMA METNİ-17

“Erzurum’a Dair Bir İki Satır” başlıklı aşağıdaki metni paylaşarak okuyunuz.

ارضرومه دائر بر ایكی سطر

أوتەدن بری خریطەدە ارضرومی یری هنوز قپانمش بر سونگو یارەسی گبی گوروردم. ارضرومی یاقیندن گوردكدن صوڭره بو یاره بنم ایچمدە قانامەیە باشلادی. شهرە بر گیجە گیردم، بر صباح چیقدم. ایكی أوچ گون دە ایچندە طولاشدم. آناطولی قصبەلرینڭ غریب بر خصوصیتی واردر: أڭ بویوگنی، أڭ گنیشنی آلتی ساعتدە آڭلامق قابلدر. بونڭله برابر ارضرومی بو ایكی أوچ گون ایچندە گزمك ممكن اولدی ایسە دە آڭلامق قابل اولمدی.

شرقدن گلن استیلا اوردولری اوڭندە ارضروم یالچین بر قلعەدر. طاشی طوپراغی بونڭ قدر خاطرەلرلە طولی بر شهرە گوچ تصادف اولونور. هانگی قاپوسندن گیردیگمی بیلمدیگم ارضرومە مختلف زمانلردە یبانجیلر دە گیرمشدی. فقط چوق گچمدن هانگی قاپوسندن چیقاجقلرینی بیلەمدیلر. یالڭز بو مد و جزیرلرلە تأثیرینی شهرڭ عمومی منظرەسندن آڭلامق قولایدر. أولرینە باقیلدیغی زمان گورولوركە طاش أوستندە طاش گوچ حال ایلە قالمش. آنجق بربرینە طوتونمقلە آیاق أوستندە

قالان بو أولر، كوزه قارمه قاريشيق بر طاش ييغينى گبى چارپييور. بو أولر قاچ دانه‌در، شهرڭ حدودى نره‌دن باشلر نره‌ده بيتر؛ بونلر أوگرنيلسه بيله يينه أللى بيڭ كيشينڭ ارضرومده ناصل باريندیغنى ايضاح ايده‌مز. طيشندن يڭى بر بنايه باشلامق ايچون شويله‌جه ايستيف ايديلمش خرجلره بڭزه‌ين بو اولرڭ ايچنده انسانلر بر حس گبى، بر دوشونجه گبى ياشييورلر. ارضروملیلر احتوا ايتديگى يوكسك معنايى سكوتلريله اڭ گوزل افاده ايدن كيمسه‌لردر. بليغ بر كتاب جمله‌سى گبى…

بتون مملكتلرڭ بو سرحدده بولونان، حدود نوبتجيلگى ايدن شهرلرنده همن طاشيناجقلرمش، همن هجرت ايده‌جكلرمش گبى طبيعى بر حاضرلق سزيلير. حالبوكه ارضروم، توركيه‌نڭ بر اوجنده، طاش كسيلمش بر ايمان گبى ثابت و متين طورويور.

شهردن اوتوز قرق كيلومتره ايلريده‌كى حسن قلعه قاپليجه‌لرنده بر ساعت گچيردكدن صوڭره برقاچ آرقداش پاسين اووه‌سينڭ اورته يرنده يشيل چمنلره آرقه اوستى اوزاندق. پاسين زمان زمان محاربه ميدانى ياخود ارضرومڭ تارله‌سى اولارق گورونن، فرسخلرله اوزون، أكينلرله أورتولى، زنگين بر اووه‌در. اووه‌نڭ قارشى نهايتنده پالان دوكن طاغلرى سلاحنى قولنڭ آلتنه آلارق يوز اوستى طوپراغه صيره‌لانمش نفرلر گبيدر. گلّه و قورشون ياغمورى آلتنده اورمان، آغاچ نه‌در بيلمه‌ين بو صيره طاغلرڭ اوڭندن آراس صويى، آردندن بيڭ گول ياىلاسى اوزويوردى. آراس او گون بزده پالان دوكنڭ اوموزينى اوقشايان بر قادين تأثيرى بيراقدى. صانكه بو سسسز صوده قرق سنه أوّل، عزيزيه طابيه‌سندن دوشمانلرى سوكمك ايچون بيڭ بر شهيد ويرن ارضروملى باشى بوزوقلرڭ أڭ اوڭنده‌كى قره فاطمه‌نڭ اداسى واردى.

* * *

مُتاركه‌نڭ فرداسنده آناطولى اقلّيتلرينى تحقيقه گلن آمريقه هيئتنڭ رئيسى گنه‌رال هاربورد بلديه رئيسنه صورمش:

– ارضرومده توركمى زياده‌در، خريستيانمى؟

بلديه رئيسى گنيش بر ساحه‌يى گوستره‌رك،

-ايشته بوراسى مسلمان مزارلغيدر و طار بر محلّى اشارت ايدرك،

-بوراسى ده خريستيان ماشاتلغى!

و اوندن صوڭره علاوه ايتمش:

-ئولولرينڭ آراسنده‌كى فرقدن ديريلرينڭ يكوننى تخمين ايده‌بيليرسڭز.

بو وجيز مقابله قارشيسنده آمريقه‌لى رئيس،

-بن حياتمده بنى بو قدر الزام ايدن بر جواب ايشيتمه‌مشدم، ديمش.

(...)

فاروق نافذ
(حيات درگيسنده)

LÜGATÇE

ادا **(eda):** Tavır, üslup, davranış biçimi.
استيلا **(istila):** Bir ülkeyi silah gücüyle ele geçirme.
اقلّيت **(ekalliyet):** Azınlık.
الزام **(ilzam):** Delillerle karşı tarafı susturma.
بليغ **(beliğ):** Yeterli, tam ve açık.
تحقيق **(tahkik):** Araştırma, soruşturma.
خصوصيت **(hususiyet):** Özellik.
سرحد **(serhat):** Sınır boyu.
شرق **(şark):** Doğu.
فردا **(ferda):** Yarın, gelecek günler.
فرسخ **(fersah):** Yaklaşık 5 kilometrelik bir uzaklık ölçüsü; çok uzun mesafe, uzaklık.
قابل **(kabil):** Olabilir, mümkün.
متارکه **(mütareke):** Ateşkes.
محاربه **(muharebe):** Savaşta yapılan çarpışmalardan her biri.
مختلف **(muhtelif):** Çeşitli, zıt, birbirine uymayan.
ماشاتلق **(maşatlık):** Müslüman olmayanların mezarlığı.
مقابله **(mukabele):** Bir işin, davranışın gerektirdiği karşı davranış veya iş, karşılık.

SIRA SİZDE

Aşağıdaki soruları “Erzurum’a Dair Bir İki Satır” başlıklı metne göre sözlü olarak cevaplayınız.

1. **Yazarın “haritada gördüğü Erzurum” ve “gezip gördüğü Erzurum”la ilgili izlenimleri nelerdir?**
2. **“Erzurum’u gezip görmek mümkün oldu ise de anlamak kabil olmadı.” sözü size ne düşündürmektedir?**
3. **Metinde Erzurum insanıyla ilgili neler söylenmektedir?**
4. **Yazar, Aras Nehri ile Kara Fatma arasında nasıl bir ilgi kurmuştur?**
5. **Metinde Belediye Reisi ile General Harbord arasında geçen olay size neler düşündürmektedir?**

OSMANLI TÜRKÇESİYLE YAZILMIŞ DAHA FAZLA METNE BU KAREKODLA ULAŞABİLİRSİNİZ.

